

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 34/18

Люксембург, 20 март 2018 г.

Решения по дела C-524/15, Luca Menci, C-537/16, Garlsson Real Estate SA и др./Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob), и съединени дела C-596/16, Enzo Di Puma/Consob и C-597/16, Consob/Antonio Zecca

**Принципът *ne bis in idem* може да бъде ограничен с цел да се защитят
финансовите интереси и финансовите пазари на Съюза**

Такова ограничение обаче не трябва да надхвърля строго необходимото за постигането на тези цели. Италианската правна уредба в областта на манипулирането на пазара би могла да противоречи на правото на Съюза

Принципът *ne bis in idem* гласи, че никой не може да бъде съден или наказван два пъти за едно и също престъпление¹. Това основно право е признато както от Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата)², така и от Европейската конвенция за защита на правата на човека (ЕКПЧ)³. По 4 италиански дела до Съда е отправено искане за тълкуване на този принцип в рамките на Директивата за ДДС⁴ и Директивата относно финансовите пазари⁵.

Дело C-524/15, Menci — Италианската данъчна администрация налага на г-н Luca Menci административна санкция за неплащане на ДДС за 2011 г. Впоследствие срещу г-н Menci е образувано наказателно производство за същото деяние пред Tribunale di Bergamo (Районен съд Бергамо, Италия).

Дело C-537/16, Garlsson Real Estate и др. — През 2007 г. Националната комисия за търговските дружества и фондовата борса (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa, „Consob“) налага на г-н Stefano Ricucci административна санкция за манипулиране на пазара. Г-н Ricucci обжалва тази санкция пред италианските съдилища. В касационната си жалба пред Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия) той изтъква, че има влязла в сила присъда от 2008 г. за същото деяние, като му е наложена наказателноправна санкция, която е погасена с амнистия.

С преюдициалните си запитвания Tribunale di Bergamo и Corte suprema di cassazione отправят до Съда въпроси относно съвместимостта с принципа *ne bis in idem* на кумулирането на производства и санкции.

В постановените днес решения Съдът приема, че в посочените ситуации срещу едно лице за едно и също деяние могат да се кумулират „наказателни производства/санкции“ и „административни производства/санкции с наказателноправен характер“. Такова кумулиране на производства и санкции представлява ограничение на принципа *ne bis in idem*.

¹ Решение от 26 февруари 2013 г., Åkerberg Fransson ([C-617/10](#), вж. ПС № [19/13](#)).

² Член 50 от Хартата.

³ Протокол № 7 (член 4) към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

⁴ Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 3, стр. 7).

⁵ Директива 2003/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно търговията с вътрешна информация и манипулирането на пазара (пазарна злоупотреба) (ОВ L 96, 2003 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 5, стр. 210).

Съдът постановява, че такива ограничения трябва да бъдат обосновани, а обосновката трябва да отговаря на изискванията на правото на Съюза⁶. В това отношение Съдът уточнява, че национална правна уредба, която позволява кумулиране на производства и санкции с наказателноправен характер, трябва:

- да преследва **цел от общ интерес**, която може да обоснове такова кумулиране на производства и санкции, като тези производства и санкции трябва да имат **взаимнодопълващи се цели**,
- да установява **ясни и точни правила**, които да позволяват на правния субект да предвиди кои действия и бездействия могат да бъдат предмет на такова кумулиране на производства и санкции,
- да гарантира, че **производствата са съгласувани помежду си**, за да се ограничи до строго необходимото допълнителната тежест за съответните лица от кумулирането на производства, и
- да гарантира, че **общата тежест на всички наложени наказания** е сведена до строго необходимото с оглед на тежестта на съответното престъпление.

От компетентността на националния съд е да провери дали тези изисквания са изпълнени в конкретния случай, както и да се увери, че конкретните тежести, които произтичат за съответното лице, от такова кумулиране не са прекомерни с оглед на тежестта на извършеното престъпление. Накрая, Съдът приема, че изискванията, които правото на Съюза поставя за евентуално кумулиране на производства и санкции с наказателноправен характер, гарантират ниво на защита на принципа *ne bis in idem*, което не нарушава нивото на защита, гарантирано от ЕКПЧ. Въз основа на тези съображения в решението си по дело **Menci** Съдът посочва, че целта да се гарантира събирането на целия ДДС, дължим на територията на държавите членки, може да обоснове кумулиране на производства и санкции с наказателноправен характер. Що се отнася до националната правна уредба, която позволява образуването на наказателно производство дори след налагането на административна санкция с наказателноправен характер, Съдът посочва, че тази правна уредба позволява да се гарантира по-специално че допуснатото от нея кумулиране на производства и санкции не надхвърля строго необходимото за постигането на целта, което обаче трябва да се провери от националния съд.

В решението си по дело **Garlsson Real Estate и др.** Съдът констатира, че целта да се опази интегритетът на финансовите пазари на Съюза и доверието на обществеността във финансовите инструменти може да обоснове кумулиране на производства и санкции с наказателноправен характер. Въпреки това, Съдът посочва, че **италианската правна уредба, която санкционира манипулирането на пазара, изглежда не спазва принципа на пропорционалност**, което обаче трябва да се провери от националния съд. Всъщност тази национална правна уредба позволява продължаването на административно производство с наказателноправен характер за същото деяние, за което вече е била издадена осъдителна присъда. Изглежда обаче, че наказателноправната санкция може сама по себе си да накаже по ефективен, съразмерен и възпиращ начин извършеното престъпление. При тези обстоятелства продължаването на административно производство с наказателноправен характер за същото деяние, за което вече е била наложена такава осъдителна присъда, **надхвърля строго необходимото** за постигането на целта за защита на пазарите. Освен това изглежда, че такава правна уредба не гарантира, че съвкупността от санкции е пропорционална на тежестта на престъплението.

⁶ В съответствие с член 52, параграф 1 от Хартата, съгласно който „[в]сяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от настоящата Харта, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи. При спазване на принципа на пропорционалност ограничения могат да бъдат налагани, само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора“.

Съединени дела C-596/16 и C-597/16, Di Puma и Zecca — През 2012 г. Consob налага административни санкции на г-н Enzo Di Puma и на г-н Antonio Zecca за търговия с вътрешна информация. В жалбите си пред Corte suprema di cassazione те изтъкват, че в наказателното производство за същото деяние, образувано едновременно с административното производство, наказателният съд е констатирал, че фактическият състав на търговията с вътрешна информация не е осъществен. По силата на националното процесуално право силата на пресъдено нещо на тази влязла в сила оправдателна присъда забранява продължаването на административното производство за същото деяние. В този контекст Corte suprema di cassazione пита Съда дали с оглед на принципа *ne bis in idem* Директивата за финансовите пазари допуска такава национална правна уредба. Всъщност тази директива задължава държавите членки да предвидят ефективни, съразмерни и възпиращи административни санкции за нарушенията на забраната за търговия с вътрешна информация.

В постановеното днес решение Съдът приема, че такава национална правна уредба не противоречи на правото на Съюза предвид **принципа за силата на пресъдено нещо**, който има голямо значение както в правния ред на Съюза, така и в националните правни системи. Освен това, когато **е налице оправдателна присъда, която установява липсата на престъпление**, продължаването на производство за налагане на административна имуществена санкция с наказателноправен характер би било несъвместимо с принципа *ne bis in idem*. Всъщност при това положение продължаването на това производство **явно би надхвърлило необходимото** за постигането на целта да се опази интегритетът на финансовите пазари на Съюза и доверието на обществеността във финансовите инструменти.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

Пълният текст на съдебните решения ([C-524/15](#), [C-537/16](#), както и [C-596/16](#) и [C-597/16](#)) е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Нанчо Нанчев ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106